

Összefoglalás

Ebben a dolgozatban az ember természetfeletti vel való kapcsolatát vizsgálom, különös tekintettel annak narratív reprezentációira. Egy biokulturális elméleti keretet alkalmazok, amely az evolúciós elméletre és a kognitív tudományra támaszkodik, hogy választ adjak arra a kérdésre, miért vonzódik az emberiség végig a természetfelettihez hosszú evolúciós fejlődése során. Azt állítom, hogy a természetfelettiről szóló történetek mesélése és befogadása – vagyis a természetfeletti elbeszélés – az öntudat reifikációjának folyamatából ered, amely során tapasztalataink elvont és érzelmi aspektusai materializálódnak és narratívába ágyazódnak. A természetfeletti elbeszélés egy alkalmazkodási viselkedésforma, amely a mágikus gondolkodásra és az ágensek attribúciójára való kognitív hajlamokat használja ki annak érdekében, hogy fokozza az észlelt kontroll érzetét, pszichológiai rendet teremtsen, és csökkentse az ember számára irányíthatatlan területekkel kapcsolatos szorongást. Ezt az elméleti keretet alkalmazom a természetfeletti elemek narratívákban betöltött szerepének értelmezésére. A dolgozat elsődleges esettanulmánya J. K. Rowling Harry Potter-univerzuma. A Harry Potter-regények és -filmek elemzésén keresztül azt állítom, hogy Rowling a varázslaton keresztül elvont fogalmakat – mint a jó, a gonosz, a szeretet, a halál és a hatalom – reifikál, azaz kézzelfoghatóvá tesz. E fogalmak narratív jelenléte elősegíti megértésüket, kiemelésüket és alakításukat. A varázslat így eszközzé válik a nehézségekkel való megküzdésben és az önmegerősítésben. A Harry Potter-történetek népszerűségének kontextualizálásakor amellet érvelek, hogy a varázslat ábrázolása tükrözi a korszak érzületeit, különösen az individualista és pragmatikus spiritualitás, az úgynevezett New Age irányába történő elmozdulást. Úgy vélem, hogy a New Age-hez való igazodás kulcsfontosságú tényező a Harry Potter-univerzum globális népszerűségében, a kulturális termékek árucikké válása, a marketingstratégiák és a transzmediáció mellett.

Kulcsszavak: természetfeletti elbeszélés, öntudat reifikációja, fantasztikus irodalom, Harry Potter, mágia, vallás, re-enchantment, észlelt kontroll, biokulturális elmélet, evolúciós elmélet, kognitív narratológia.